

Europa, un 'lobby' per construir

Per tal de participar directament a la construcció europea els Països Catalans reforcen les seves bases a Brussel·les. Una part del procés de maduració consisteix a desenvolupar una xarxa, unint els esforços dels conciutadans que operen a la Unió Europea. Personatges destacats establerts a la capital belga ens expliquen el que s'ha fet fins ara.

En el sistema polític de la Unió Europea, com succeeix als Estats Units, els grups de pressió representen un paper fonamental i de fet s'erigeixen com a coreguladors. 35.000 polítics i euroburòcrates es retroalimenten al barri europeu de Brussel·les, amb vora un miler de grups d'interès, *lobbies*, que donen feina a prop de 20.000 persones. Com que el Consell Europeu és àrea reservada dels estats, les nacions sense estat desenvolupen les seves accions com a grups de pressió. En el segon centre decisorí més important del món, els Països Catalans també intenten incidir, a través del Patronat Català Pro Europa (PCPE), la Delegació del País Valencià, el Centre Balears-Europa (CBE) i l'ambaixada d'Andorra. Llevat dels andorrans, formem part del que la UE considera com a *lobby* regional, oficines d'enllaç amb la UE.

Per superar aquesta situació, i per tal de multiplicar la potència del nostre *lobby* regional, ser més forts i ser escoltats a la UE igual com un estat membre, fa anys que diferents àmbits intenten aixecar una xarxa que englobi "tots els nostres homes a la UE". Ja ho deia el republicà Bernat Joan durant la campanya: "De fet hem sobreviscut per la capacitat de fer xarxa."

Però fins a quin punt els catalans treballen conjuntament? Una sèrie d'enquestes i entrevistes ens han aproximat a la qüestió. D'una banda tenim els eurodiputats. També hi ha els funcionaris europeus catalans. Peça clau és el Patronat Català Pro Europa (PCPE). El joc d'in-

terrelacions el tanquen els agents privats ubicats a Brussel·les. A mitjan febrer, coincidint amb la presentació d'Anna Terrón com a nova secretària general del PCPE, el president de la Generalitat de Catalunya, Pasqual Maragall, deia: "Hem d'aprofitar els nostres contactes", el potencial que suposa la munió de catalans que treballen a la Comissió. Dins la UE, on es forgen les lleis és a les direccions generals, als comitès especialitzats i als grups de treball, que es fan i desfan segons necessitat i que hom calcula en 1.200. Així es comprèn la importància de comptar-hi entre 400 i 500 funcionaris originaris o vinculats a Catalunya. D'aquests, uns 40 desenvolupen tasques de direcció.

La majoria d'aquests catalans tenen poca relació amb el PCPE, mentre que el lligam amb els eurodiputats és més freqüent. Parlant, per exemple, de circulació de documents interns, un funcionari comentava: "Podria fer arribar aquests documents a certa gent, però no sé a qui. El PCPE tampoc s'hi ha interessat." Pel que fa als contactes amb catalans que treballen per a entitats privades establertes a Brussel·les, només una minoria de funcionaris rep peticions d'informació. Aquesta dada es correspon amb el que diuen els agents privats, els quals s'interrelacionen poc amb funcionaris, eurodiputats i gent del Patronat. Quan s'estableixen aquests contactes es més per oci que no pas per treball.

L'equip humà del Patronat estima com a elevada la seva relació amb el funcionari català, cosa que no lliga amb el

Edifici principal del Parlament europeu. L'acció conjunta dels eurodiputats catalanoparlants ha donat fruits com ara resolucions sobre llengües minoritàries o la declaració del Misteri d'Elx com a patrimoni europeu.

que aquests expressen respecte al PCPE. És clar que la diferència tan abismal entre el nombre de funcionaris (400) i el personal del PCPE (13) fa impossible que tothom es relacioni amb tothom. Si gu com sigui, l'equip del PCPE reconeix que les relacions amb els funcionaris són més aviat d'amistat que no pas professionals. El lligam humà PCPE-eurodiputats sembla encara més fort, i en aquest cas la balança d'integrants és parella. Quan parlem d'eurodiputats també ens referim als secretaris o assistents. Aquests desenvolupen una funció cabdal com a porta d'accés a l'eurodiputat, autèntics filtres de la feina que l'eurodiputat acabarà desenvolupant. El lligam dels eurodiputats amb la resta de grups aquí tractats és poc extens, encara que hi ha una diferència entre veterans i eurodiputats amb mandats més curts.

Un eurodiputat opinava que "la coordinació amb les delegacions dels Països Catalans ha mancat d'un *link* sistemàtic", una crítica bastant general dins d'aquest col·lectiu. "I en això també fa molt les limitacions d'oficina que tenim els

eurodiputats". De totes maneres, el cordó umbilical s'estableix amb Catalunya, i els freqüents viatges dels eurodiputats fan difícil fidelitzar contactes a Brussel·les.

Capítol a banda mereix el tema de les relacions entre eurodiputats catalans. L'expresident del Parlament català Joaquim Xicoy va ser l'impulsor de la idea que els eurodiputats catalans adscrits a diferents famílies polítiques europees fessin pinya per defensar qüestions vitals per a Catalunya. Parlem de matèries com la llengua, la fruita seca, el tèxtil o la governança multinivell. Durant un temps hi havia reunions trimestrals, que també integraven valencians i illencs. "Individualisme, secretisme i obstruccionisme van posar fi a aquestes trobades formals", comenta un eurodiputat. Però de forma natural, a través de grups de faxos o e-mails, la unitat es manté. "Sense coordinar-nos, de fet, ja funcionàvem", diu un altre dels nostres polítics europeus. Com a exemple dels fruits que ha donat aquesta acció conjunta dels catalanoparlants del Parlament europeu po-

dem esmentar l'edició de material en català, resolucions sobre llengües minoritàries, informes com ara l'anomenat "Napolitano" de l'any passat, que propugna la reforma constitucional de l'Europa dels estats, l'ambaixada blava per aturar el transvasament, el programa Sòcrates del 1995 i la declaració del Misteri d'Elx com a patrimoni europeu.

En l'àmbit associatiu trobem el Casal Català de Brussel·les. Aquesta entitat va ser fundada per Francesc Macià, president de la Generalitat de Catalunya, ara fa 75 anys. En l'actualitat integra 90 famílies i 250 socis, dels quals la meitat són funcionaris europeus. El Casal és un punt de trobada per a ciutadans de tots els Països Catalans i en els últims anys es mostra molt dinàmic. Les activitats de lleure aprofiten per a establir "llaços humans que després poden servir per a altres coses", diu un soci funcionari de la Comissió Europea. El Casal té un notable poder de convocatòria, sobretot quan organitza debats electorals a la seu del PCPE.

Respecte als lligams entre Patronat, Delegació Valenciana i Centre Balears-

De moment la seu de l'euroregió és previst que s'estableixi a Perpinyà.

Actualment la relació entre els grups de pressió catalans, valencians i balears és nul·la

Europa (CBE), la relació, tant en l'àmbit informal com en el professional, és la mateixa que amb la resta d'oficines de les comunitats autònomes. El fet que el Patronat i la Delegació Valenciana comparteixin edifici sembla que ha ajudat poc a l'hora de reforçar lligams, salvant les salutacions a l'ascensor. PCPE i CBE van establir al 1993 un acord de cooperació que es va renovar al 2001. En l'actualitat això és paper mullat. El CBE també té una estructura doble com a oficina del Govern i com a fundació. La delegada té el suport de dos tècnics i un total de vuit becaris asseguren la cobertura del dia a dia comunitari. El coneixement i ús del català entre el personal de les oficines de València i les Balears és escàs.

A banda de la competència per aconseguir fons comunitaris, el fet de parlar llengües diferents pot ser una font d'allunyament entre PCPE, Delegació de València i CBE. En aquestes dues darreres oficines, i llevat de comptades excepcions, la comunitat lingüística catalana és una idea aliena.

A la Delegació Valenciana treballen deu tècnics i el mateix nombre de beca-

ris. Tenen identificats uns 250 funcionaris valencians (entre 25 i 30 d'alt nivell), els quals són convidats periòdicament a conferències i celebracions. Així confien estar informats amb prou antelació sobre possibilitats de finançament per tirar endavant programes en el camp de les noves tecnologies. També és una manera de provocar les coneixences entre els mateixos funcionaris valencians. Però entre el funcionariat hi ha qui es mostra molt crític. Un valencià de l'administració comunitària ho expressa en aquests termes: "Al principi (finals dels anys 80) ho feien bé; convidaven a sopars de feina un grup selecte d'alts funcionaris. Després la cosa va degenerar en grans festes falleres en què els funcionaris eren minoria. Ja no es parlava del mateix. Donava una imatge penosa d'imperi austrohongarès, caríssim!".

Pel que fa a la ubicació, Catalunya i València estan en ple cor del barri europeu, a 5 minuts de les institucions europees, i opten per un funcional edifici d'oficines. Les sales de conferències s'utilitzen de ganxo per atreure compatriotes i donar a conèixer la terra als

convidats de diferents nacionalitats. "Una plataforma de negocis, un *hub*, com Brussel·les és fonamental per promoure la imatge del nostre país." Pel que fa als símbols, cap senyera a l'exterior. Només una placa per a iniciats anuncia el Patronat i la Delegació Valenciana. La seu del CBE està un xic allunyada del barri europeu i comparteix edifici amb altres oficines de comunitats autònomes, així com amb la Diputació de Barcelona. L'ambaixada d'Andorra, que es divideix l'espai amb l'oficina de turisme, opta per una clàssica *maison* a quatre passes de la flamígera Grand Place.

No cal ser cap especialista per saber que l'èxit de la nostra euroregió va lligat a un treball conjunt a Brussel·les. Compensació, una estructura compartida i una veu que parli per tots (les diferents comunitats autònomes, Andorra i les dues regions del Mediterrani francès) animarien la UE a prendre's seriosament l'eroregion (i ajudaria a absorbir cofinançament comunitari).

En la nova era que obrirà la Constitució europea, el PCPE està cridat a assumir el lideratge i coordinació del *networking* català. Els catalans de la Comissió suggereixen que el Patronat sigui permeable als seus consells, ja que ells coneixen quins són els gustos, les portes obertes i les vetes inexplorades de l'administració comunitària. Per a aquests funcionaris el Patronat hauria de ser un emissor d'idees i projectes en brut, un receptor de coneixements pràctics, per després projectar a la UE iniciatives polítiques contrastades en benefici del país i de tot Europa. Treballar en xarxa des de Brussel·les agilitaria l'acció exterior. Aquest "*lobby* català" serà vital, en primer lloc, per incidir en el disseny de l'agenda política de la UE. El fet de no tenir estat es pot compensar amb el fet de poder inspirar les polítiques des dels primers estadis de la gestació legislativa. La majoria dels funcionaris catalans es mostren oberts i fins i tot il·lusionats de formar part d'aquesta xarxa. "Tenim bona gent. El que cal és estructurar-ho i que duri", considera un veterà alt funcionari europeu. Els treballs de la "Convenció catalana sobre el futur d'Europa" van establir les bases

Política exterior tripartida

Una de les joies que Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) mirava amb més avidesa del pastís de la Generalitat de Catalunya era la secretaria de Relacions Internacionals. Els tocava a ells, ja que entrava en el paquet de la Conselleria en Cap, però el PSC no ho veia perdut i encara en negociava alguns detalls quan es va descobrir la visita de Josep-Lluís Carod-Rovira a Perpinyà. La crisi va significar que aquest espai de poder fos un dels primers que ERC va perdre (fins i tot quan el corró mediàtic madrileny encara no havia engegat). Perquè el reny no fes tant de mal, al final ERC va poder conservar alguna cosa de la Secretaria, concretament les àrees de Cooperació i la Comunitat Catalana a l'Exterior, totes dues matèries adscrites des d'aleshores a la Conselleria de Governació, que ja té de fa anys les relacions amb el cos consular que hi ha a Catalunya. Des d'aleshores el PSC, a través de Margarita Obiols, dirigeix, doncs, el gruix de la política exterior del tripartit.

Fins ara la "diplomàcia" catalana ha destacat pel que ha deixat de fer més que pel que ha fet, tancant la delegació del Govern a Casablanca que duia Àngel Colom, així com l'oficina de Roma. Això no vol dir que la voluntat d'anar més enllà de les fronteres estatals no sigui present en el tripartit, si més no això és el que reivindica la secretaria de Relacions Internacionals, que ja ha fet dues intervencions al Parlament per explicar què es vol fer al món en nom de Catalunya. Els principals objectius són: adquirir capacitat d'interlocució amb els principals organismes internacionals; atreure'n les seus, així com mantenir i ampliar el nombre de seus de referents internacionals a escala estatal; i afavorir la presència de catalans en llocs de responsabilitat internacionals i practicar-hi una comunicació fluida amb els que ja hi són. En aquest darrer aspecte Obiols assegura que s'ha reulat molt des de l'inici de la integració d'Espanya a la UE, quan hi havia molts catalans a les institucions europees, "Això s'ha perdut, tot i que no estem a zero, però cal fer un pla." En aquest sentit les línies de treball són el reforçament d'estudis diplomàtics ací per enviar gent allí, i coordinar-se més per fer *lobby* i, per exemple, ajudar a entrar en les licitacions europees.

Una de les plataformes en què més confia el Govern català per dir la seva al món, i especialment a Europa, és l'Euroregió Pirineus-Mediterrània, que, tal com va dir Obiols davant del Parlament, "ha de ser un motor econòmic i social que garanteixi el lideratge de les regions, ciutats i pobles que en formen part en la nova economia mundial, així com un projecte polític i cultural que superi els vells límits estatals". De moment ja s'han organitzat unes jornades de treball a Sitges per al proper 1 de juliol, explica Obiols, "per treballar els continguts d'aquesta euroregió i poder llançar-la a l'octubre en la mesura

del possible i amb les simetries variables que calguin". El Govern vol que les jornades de Sitges facin la fotografia de la realitat de l'euroregió, i per això pensen implicar-hi la societat civil, a més dels governs. De moment ja s'han assegurat la presència del nucli dur, Catalunya, Aragó, Languedoc-Rosselló i Migdia-Pirineus, i esperen que els governs andorrà, balear i valencià acceptin la invitació. Paral·lelament al treball de l'euroregió hi ha la presència directa a la UE, de moment a través de la delegació espanyola. Obiols diu que la seva proposta és de màxims, és a dir, participar amb veu i vot als consells de ministres, tot i que caldrà veure fins on arriba el tarannà de Zapatero.

També a Europa la secretaria prioritza el treball amb les regions amb competències legislatives, però com a plataforma dins el Comitè de Regions de la UE, per "revitalitzar-lo".

Pel que fa al polèmic tema de les oficines a l'exterior, Obiols assegura que "un estudi ens diu que el disseny actual no obeeix a cap estratègia i que és una suma de casuístiques". A partir d'aquí s'estan reprenent aquestes delegacions. El que sí que està clar és que cal obrir la de Brussel·les i també una delegació a Nova York i probablement a París. Per contra, a Londres de moment Obiols considera que no és estrictament necessari tenir una oficina física per aconseguir la projecció que vol donar a Catalunya des de la capital britànica. Més enllà d'això, Obiols remarca que per primer cop s'ha creat una taula de coordinació de tots els organismes que tenen oficines a l'exterior.

Altres aspectes de política internacional del tripartit són la intensificació de les relacions amb Turquia –i per això es preveu que a finals d'any visiti Barcelona del president turc–, el reforçament de les ja bones relacions amb Escòcia i l'ampliació a altres regions del Canadà els contactes que ja hi ha amb Quebec, com diu Obiols, "sense mantenir exclusivitats". També es preveu reforçar i projectar a l'exterior els centres de recerca de pau, així com tenir un paper destacat en la generació de propostes de resolució de conflictes. Un aspecte molt vinculat a l'altra branca de la política exterior del tripartit és l'activitat de la secretaria de Cooperació. Al capdavant d'aquesta secretaria hi ha Jesús Maestro, que la setmana que ve presentarà un pla de cooperació pel 2004. Maestro vol "que la secretaria deixi de ser una repartidora i tingui uns criteris clars de política nacional de cooperació". Entre altres aspectes es vol arribar a acords directes amb països i institucions com el Banc Mundial o Unicef, entre altres agències internacionals; a més d'arribar el 2007 a recollir el 0,7% dels tributs propis per dedicar-los a cooperació (ara arribem al 0,2%); o crear un únic i potent institut universitari sobre política de cooperació.

Oriol Cortacans

per a un PCPE obert a tothom, sense exclusivismes partidistes. A sobre, més d'un funcionari europeu assegura que "el Patronat té bona fama a la UE, però cal passar pàgina". Potser és el moment

de ser agosarats i aixecar una xarxa permanent de Catalunya a la UE. Els qui creuen en la necessitat de fer aquest pas consideren bàsic ser imaginatius i obrir camí, estar sempre presents al sopar de

les decisions encara que no ens facin la reserva.

Miquel Àngel Díez i Besora
(Brussel·les)